

Päiväys/ 23.7.2018
Datum

Liikennevirasto

Dnro/Dnr TRAFI/205095/03.06.04/2017

Viite/
Referens

Verkkoselostustietojen täydentäminen ja korjaaminen

Päätös

Liikenneviraston verkkoselostus aikataulukaudelle 2019 ei täysin vastaa lain vaatimuksia. Sääntelyelin vaatii Liikennevirastoa tekemään tarkennuksia sekä aikataulukauden 2019 että aikataulukauden 2020 verkkoselostukseen.

Oikeudellinen arviointi

Rautatielain 304/2011 32 § 1 momentin mukaan rataverkon haltijan on asianomaisia osapuolia kuultuaan laadittava ja julkaistava aikataulukausittain suomeksi ja ruotsiksi tai vaihtoehtoisesti jollakin muulla Euroopan unionin virallisella kielellä verkkoselostus. Verkkoselostuksen on sisällytettävä rautatiemarkkinadirektiivin 2012/34/EU liitteen IV mukaiset tiedot. Rataverkon haltija julkaisee verkkoselostuksessa tiedot rataverkon laadusta ja laajuudesta sekä antaa tarkemmat tiedot rautatielain 33 §:ssä tarkoitetusta vähimmäiskäyttömahdollisuuksiin sisältyvistä palveluista sekä edellytyksistä, jotka koskevat rataverkon haltijan rataverkkoon liitettyjen palvelupaikkojen käyttöoikeutta ja palvelujen tarjoamista kyseisissä palvelupaikoissa.

Rautatielain 34 § 1 momentin mukaan tieto rataverkon haltijan pykälässä tarkoitettujen palveluiden yksityiskohdista ja saatavuudesta sekä käytettävissä olevista raideyhteyksistä on sisällytettävä 32 §:ssä tarkoitettuun verkkoselostukseen. Muun palvelupaikan ylläpitäjän on annettava tiedot maksuista, joita peritään palvelupaikan käyttöoikeudesta ja palvelujen tarjonnasta sekä tiedot käyttöoikeutta koskevista teknisistä edellytyksistä verkkoselostukseen sisällytettäväksi tai ilmoitettava rataverkon haltijalle verkkosivusto, jolla kyseiset tiedot ovat maksutta julkisesti saatavilla.

Rautatielain 71 b § 1 momentin 2 kohdan mukaan sääntelyelimen tehtävänä on varmistaa erityisesti, että rataverkon käyttöoikeuden myöntämismenettelyt ja käyttöoikeudesta perityt maksut, rautatiealan toimijoille tarjottavat palvelut ja niiden hinnoittelu sekä verkkoselostus ovat syrjimättömiä ja vastaavat lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia.

Rautatielain 73 §:n mukaan rautatieliikenteen harjoittaja, ratakapasiteetin hakija, koulutuspalveluja tarvitseva yritys, rataverkon haltija, palvelupaikan ylläpitäjä tai muu palvelun tarjoaja taikka liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi saattaa muun kuin 72 §:ssä tarkoitettun

asian sääntelyelimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, jos se katsoo, että joku toimii tämän lain tai sen nojalla annettujen vaatimusten vastaisesti tai vastoin syrjimättömyyden ja tasapuolisuuden vaatimusta. Sääntelyelin voi ottaa asian tutkittavakseen myös omasta aloitteestaan. Sääntelyelimen omasta aloitteestaan ratkaistavaksi ottama asia on ratkaistava ensisijaisesti neuvottelemalla. Jos neuvottelut eivät johda tulokseen, sääntelyelimen on annettava ratkaisunsa asiassa kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on saanut käyttöönsä asian ratkaisemiseksi tarvittavan selvityksen.

Sääntelyelin on aikataulukauden 2019 verkkoselostusluonnokseen liittyvässä valvonnassaan ja sitä koskevassa suosituksessaan kehottanut Liikennevirastoa kiinnittämään erityistä huomiota useisiin täydennettäviin ja korjattaviin kohtiin.

Liikennevirasto julkaisi suosituksen saamisen jälkeen verkkoselostuksen 9.12.2017 sekä lähetti siitä päivitetyn version lausuntokierrokselle 3.5.2018.

Koska sekä joulukuussa 2017 julkaistussa että lausuntokierrokselle toukokuussa 2018 lähetetyssä päivitysversiona oli edelleen samoja puutteita, joihin sääntelyelin oli suosituksessaan kiinnittänyt huomiota, sääntelyelin aloitti oma-aloitteisen selvityksen verkkoselostuksessa olevien tietojen täydentämiseksi ja korjaamiseksi. Osana neuvottelumenettelyä Liikennevirasto toimitti sääntelyelimelle vastineensa 11.6.2018.

Rautatielain 87 § 2 momentin mukaan sääntelyelin voi asettaa pyyntöihinsä vastaamisen sekä päätöstensä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, veloitettun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Vaadittavat tarkennukset verkkoselostuksiin

Liikennevirasto julkaisi päivitetyn version aikataulukauden 2019 verkkoselostuksesta 13.6.2018. Päivitysversionaan Liikennevirasto on korjannut, selkeyttänyt ja täydentänyt useita sääntelyelimen suosituksessaan mainitsemia kohtia.

Sääntelyelin katsoo, että Liikenneviraston on tehtävä seuraavat tarkennukset aikataulukauden 2019 verkkoselostukseen viipymättä:

- Maksullisena lisäpalveluna tarjottavan vaihtotyön liikenteenohjauspalvelun osalta on tarpeen selkeyttää, että kyseistä palvelumaksua ei sovelleta ratalinjoilla liikennöitävään vaihtotyöliikenteeseen. Kyseiseltä liikenteeltä peritään verkkoselostuksen mukaan ratamaksua. Rautatielain 36 b §:n mukaan rataverkon haltija ei saa asettaa sellaisia maksuja, jotka ovat Euroopan unionin lainsäädännön vastaisia. EU-lainsäädäntö ei tunne käsitettä liikennöinti vaihtotyönä rataverkolla. Käsite sisältyy EU-terminologiassa junaliikenteeseen.
- Liikenneviraston tarjoamien palveluiden hinnoittelua koskevat tiedot tulee ilmoittaa verkkoselostuksessa tarkemmin kuin toteamalla, että niistä sovitaan neuvotteluissa Liikenneviraston kanssa. Esim. Liikenneviraston hallinnoimien matkustaja-asemien tilojen osalta tiedot vuokraushinnoista tulee sisällyttää verkkoselostukseen. Samoin raakapuuterminaalien/lastauspaikkojen sekä muiden mahdollisten lastauspaikkojen osalta verkkoselostuksessa tulee kuvata tiedot niiden käyttötarkoituksesta, mahdollisista tarjolla olevista väliavarastoista ja hinnoittelusta.

- Verkkoselostuksessa on kiinnitettävä huomiota komission delegoidun päätöksen (EU) 2017/2075, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU liitteen VII korvaamisesta, sisältöön ja erityisesti sen kohdissa 12 sekä 14 – 17 oleviin aikataulu-, menettely- ja sisältövaatimuksiin. Päätöksen 11 kohdan mukaan rataverkon haltijoiden on noudatettava 12 ja 14-17 kohtien vaatimuksia aikataulumuutoksessa, joka tulee voimaan joulukuussa 2018. Esim. kohdan 17 mukaan rataverkon haltijan on vahvistettava kriteerit, joiden mukaisesti kunkin liikennetyypin junat olisi ohjattava korvaaville reiteille.
- Liikenneviraston MIKU (matkustajainformaatio- ja kuulutustietojärjestelmä) -palvelu on verkkoselostuksessa kuvattu Liikenneviraston tarjoamana lisäpalveluna kohdassa 5.2.3. Matkatietonäyttöpalvelut kuuluvat valtioneuvoston asetuksen 1489/2015 2 §:n mukaan ns. käyttöoikeuspalveluihin.

Sääntelyelin katsoo, että aikataulukauden 2020 verkkoselostukseen Liikenneviraston on tehtävä seuraavat tarkennukset ja toimitettava verkkoselostusluonnos sääntelyelimelle 15.10.2018 mennessä:

- Verkkoselostuksen sisällössä on huomioitava, että myös mahdollisten uusien markkinoille tulijoiden pitää sen perusteella pystyä suunnittelemaan toimintaansa ja arvioimaan rataverkolla toimimisesta aiheutuvia kustannuksia mahdollisimman tarkasti. Vaikka verkkoselostuksessa mainitaan, että Liikenneviraston tarjoamista käyttöoikeuspalveluista sovitaan pääosin rataverkon käyttösopimuksissa, on esim. menettelyt palveluiden pääsyyn kuvattava verkkoselostuksessa niin, että perustiedot palvelupaikkojen käyttöoikeudesta ja hinnoittelusta ovat kaikkien saatavilla.
- Liikennevirasto viittaa vastineessaan Ilmalan ratapihan käyttöä koskevaan hinnoittelun uudistustyöhön. Sääntelyelin huomauttaa, että mikäli Liikennevirasto aikoo ottaa käyttöön Ilmalan käyttöä koskevia maksuja aikataulukaudella 2020, tiedot hinnoista on käytävä ilmi sääntelyelimelle toimitettavassa aikataulukauden 2020 verkkoselostusluonnoksessa.

Sovelletut säännökset

Rautatielaki (304/2011) 32 §, 34 §, 36 b §, 71 b §, 73 §, 87 § ja 93 §
 Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista 1489/2015 2 §
 Uhkasakkolaki (1113/1990) 8 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta rautatielain 93 §:n perusteella siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Sääntelyelimen antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Lisätietoja Lisätietoja asiassa antavat sääntelyelimen päällikkö Riikka Ristinen, puh. 029 534 5204 ja erityisasiantuntija Mertti Anttila, puh. 029 534 6813, sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@trafi.fi

Riikka Ristinen
sääntelyelimen päällikkö

Mertti Anttila
erityisasiantuntija